Hikâye Unsurları ve Olay Örgüsü

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Hikâye:** Gerçek ya da gerçeğe uygun olayları anlatan kısa yazılardır. Hikâyede **olay, şahıs ve varlık kadrosu, yer (mekân)** ve **zaman** unsurları bulunur.
- **Şahıs ve varlık kadrosu:** Olayları yaşayan ya da olaylardan etkilenen kişiler ve varlıklardır. Olayların merkezindeki kişiye **ana kahraman**, diğerlerine **yardımcı kişiler** denir.
- **Yer ve zaman:** Olayların geçtiği mekân (köy, okul, şehir) ve olayların yaşandığı zamandır (bir kış sabahı, bayram günü, eski zamanlarda).
- **Olay örgüsü:** Hikâyedeki olayların birbirine bağlı biçimde, oluş sırasına göre dizilmesidir. Olay örgüsü genellikle **giriş** (durumun tanıtılması), **gelişme** (sorunun ortaya çıkıp büyümesi) ve **sonuç** (sorunun çözülmesi) bölümlerinden oluşur.
- **Önemli ve önemsiz olaylar:** Çıkarıldığında hikâyenin akışını bozan olaylar **önemli** olaylardır. Hikâyenin akışını değiştirmeyen ayrıntılar ise daha az önemlidir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki hikâyeyi okuyunuz.

"Kasım ayının soğuk bir sabahıydı. Küçük Zehra, Karadeniz'deki köyünün yamacında ineklerini otlatıyordu. Birden sisin içinden bir ses duydu: Yavru bir tilki, dikenli tellere takılmıştı. Zehra önce korktu, sonra cesaretini topladı. Babasından öğrendiği gibi montunu tilkinin üzerine örttü, telleri yavaşça ayırdı. Serbest kalan tilki birkaç adım uzaklaştı, dönüp Zehra'ya baktı ve ormana koştu. Akşam Zehra olanları anlatırken babası gülümsedi: "Korkunu yenen, bir canı kurtarır.""

Hikâyenin **yer** ve **zaman** unsurlarını yazınız.

2 1. sorudaki hikâyenin **ana kahramanı** kimdir?

A) Zehra B) Zehra'nın babası C) yavru tilki D) inekler

3 1. sorudaki hikâyenin **şahıs ve varlık kadrosunu** yazınız.

4 Aşağıdaki kavramları açıklamalarıyla **eşleştiriniz**.
1) olay örgüsü 2) ana kahraman 3) mekân
(…) Olayların geçtiği yer
(…) Olayların oluş sırasına göre dizilişi
(…) Olayların merkezindeki kişi

5 1. sorudaki hikâyede Zehra'nın yaşadığı **sorun** nedir? Bu sorunu nasıl **çözmüştür**?

6 Aşağıdakilerden hangisi bir hikâyenin **zaman** unsuruna örnektir?
A) eski bir konak B) yaşlı balıkçı C) bayramdan bir gün önce D) okulun bahçesi

7 Aşağıdaki ifadelerin doğru olanlarının başına **D**, yanlış olanlarının başına **Y** yazınız.
(…) Hikâyede olaylar birbirine bağlı biçimde ilerler.
(…) Şahıs kadrosunda yalnızca insanlar yer alabilir.
(…) Sorunun çözüldüğü bölüm genellikle sonuç bölümüdür.
(…) Hikâyede yer ve zaman unsurları bulunmaz.

8 1. sorudaki hikâyenin **giriş** bölümünde aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?
A) Tilkinin ormana koşması
B) Zehra'nın bir sabah ineklerini otlatması
C) Babanın söylediği söz
D) Telleri ayırması

9 1. sorudaki hikâyede Zehra'nın duygularının nasıl değiştiğini yazınız.

10 Hikâye unsurlarından hangisi "**Kim?**" sorusunun cevabıdır?

A) zaman B) yer C) olay D) şahıs kadrosu

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 1. sorudaki hikâyenin olaylarını **oluş sırasına** göre sıralayarak numaralarını yazınız.

1) Montunu tilkinin üzerine örttü.
2) Zehra akşam olanları babasına anlattı.
3) Zehra ineklerini otlatıyordu.
4) Tilki ormana koştu.
5) Tilkinin tellere takıldığını fark etti.

12 Aşağıdaki hikâyeyi okuyunuz.

"Okulun bilim şenliğine bir hafta kalmıştı. Arda ile Selin, güneş enerjisiyle çalışan küçük bir araba yapmaya karar verdiler. İlk denemede araba hiç kıpırdamadı. Selin hayal kırıklığına uğradı ama Arda kabloları tek tek kontrol etti ve gevşek bir bağlantı buldu. Şenlik günü okul bahçesinde araba ağır ağır ilerlerken herkes alkışladı."

Hikâyenin **olay**, **kişi**, **yer** ve **zaman** unsurlarını tabloya yazınız.

Olay	Kişiler	Yer	Zaman

13 12. sorudaki hikâyede **sorun** hangi bölümde ortaya çıkmıştır?

A) giriş B) sonuç C) gelişme D) başlık

14 12. sorudaki hikâyede Arda ile Selin'in soruna karşı tutumlarını karşılaştırınız.

15 1. sorudaki hikâyeden aşağıdaki olaylardan hangisi çıkarılırsa hikâyenin **akışı bozulur**?

A) Havanın soğuk olması
B) Köyün Karadeniz'de olması
C) Sisin olması
D) Zehra'nın telleri ayırması

16 1. sorudaki hikâyenin **yerini** değiştirip olayları bir **şehir parkında** geçirseydiniz hikâyede neler değişirdi? İki değişiklik yazınız.

17 Aşağıdakilerden hangisi olay örgüsünün **sonuç** bölümüne uygundur?

A) Bir yaz günü köyde yaşayan Ali, köpeğiyle oynuyordu.
B) Kaybolan köpek, günler sonra evinin yolunu buldu.
C) Birden köpeği ormana koştu ve gözden kayboldu.
D) Ali günlerce köpeğini aradı ama bulamadı.

18 Aşağıdaki cümleler bir hikâyenin olaylarıdır. Bunları **giriş, gelişme, sonuç** olarak sınıflandırınız.

a) Ekin, kardeşinin doğum gününe hediye alacak parası olmadığını fark etti.
b) Ekin, kardeşiyle aynı odayı paylaşan neşeli bir çocuktu.
c) Kendi çizdiği resmi çerçeveletip kardeşine verdi; kardeşi çok sevindi.

19 12. sorudaki hikâyeye uygun bir **başlık** yazınız ve başlığınızı hangi hikâye unsurundan yola çıkarak seçtiğinizi belirtiniz.

20 "Bir varmış bir yokmuş, çok eski zamanlarda uzak bir ülkede..." ifadesi hikâyenin hangi unsurlarını tanıtmaktadır?

A) zaman ve yer B) kişi ve olay C) sonuç ve olay D) kişi ve sonuç

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Aşağıdaki hikâye başlangıcını okuyunuz.
"Yağmurlu bir cumartesi, Kerem dedesinin tavan arasında tozlu bir sandık buldu. Sandığın kilidi paslıydı; üzerinde tuhaf harfler vardı."
a) Hikâyenin kişi, yer ve zaman unsurlarını yazınız.
b) Olay örgüsünü devam ettirecek bir **gelişme** ve bir **sonuç** cümlesi yazınız.

22 Bir hikâyede olayların oluş sırası karıştırılırsa aşağıdakilerden hangisi **olur**?

A) Hikâyenin kişileri değişir.
B) Hikâyenin yeri değişir.
C) Olaylar arasındaki neden-sonuç bağı anlaşılmaz.
D) Hikâye şiire dönüşür.

23 1. sorudaki hikâyede babanın söylediği "**Korkunu yenen, bir canı kurtarır.**" sözü hikâyenin olaylarıyla nasıl ilişkilidir? Açıklayınız.

24 Aşağıdaki olaylardan hangisi 12. sorudaki hikâyenin olay örgüsüne **uymaz**?

A) Arda arabayı satıp harçlık kazandı.
B) Arda ile Selin bir araba yapmaya karar verdi.
C) Araba ilk denemede çalışmadı.
D) Arda gevşek bir bağlantı buldu.

25 Kendinizi 1. sorudaki hikâyede **yavru tilkinin** yerine koyarak olayları onun gözünden 3-4 cümleyle anlatınız.

26 Bir öğrenci hikâye yazarken şu planı yapmıştır:
Kişiler: Ece ve köpeği Pamuk **Yer:** sahil kasabası **Zaman:** yaz tatili
Bu plana göre aşağıdakilerden hangisi hikâyenin **giriş** cümlesi olabilir?

A) Pamuk sonunda bulundu ve herkes çok sevindi.
B) Kış gecesi Ece dağ evinde kitap okuyordu.
C) Birden Pamuk dalgaların arasında kayboldu.
D) Yaz tatilinin ilk günü Ece, köpeği Pamuk'la birlikte sahil kasabasındaki evlerine vardı.

27 Aşağıdaki olaylardan **önemli** olanları (akışı değiştirenleri) ve **ayrıntı** olanları ayırınız.
1) Ege'nin trene yetişememesi 2) Ege'nin mavi bir çanta taşıması 3) Ege'nin bir sonraki trende eski öğretmeniyle karşılaşması 4) İstasyonun duvarlarının sarı olması

28 "Sabah uyandığında Ela, balkondaki saksıda **ilk kez bir çiçek açtığını** gördü. Bir ay önce ektiği tohum, her gün suladığı toprak nihayet emeğinin karşılığını vermişti."
Bu paragrafla ilgili aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

A) Olayın geçtiği yer balkondur.
B) Olay bir sabah yaşanmıştır.
C) Olay, birkaç kişi arasında geçen bir tartışmaya dayanır.
D) Paragrafın kahramanı Ela'dır.

29 12. sorudaki hikâyede olaylar arasındaki **neden-sonuç** ilişkisi aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Herkes alkışladığı için araba çalıştı.
B) Gevşek bağlantı bulunup düzeltildiği için araba şenlik günü çalıştı.
C) Selin hayal kırıklığına uğradığı için şenlik ertelendi.
D) Araba çalışmadığı için Arda şenliğe katılmadı.

30 Okuduğunuz ya da izlediğiniz bir hikâyeyi düşününüz. Bu hikâyenin olay örgüsünü **giriş, gelişme, sonuç** olarak birer cümleyle özetleyiniz.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**